

інноваційних технологій його вирощування є різнобічною проблемою. Її вирішення вимагає комплексного розв'язання економічних, організаційних, агротехнічних і екологічних питань, які дозволяють забезпечити суттєве зростання обсягу виробництва, підвищення якості насіння і, як наслідок, підвищення конкурентоспроможності.

Література:

1. Андрієнко О. Не такий страшний соняшник, як його малюють / О. Андрієнко, А. Андрієнко, І. Семеняка // Агробізнес сьогодні. – 2011. – № 11. – С. 5-12.
2. Офіційний сайт Державної служби статистики України. [Електронний ресурс]. – режим досту- пу: <http://www.ukrstat.gov.ua>.
3. Олефір К.У. Рентабельність аграрного сектору АПК в умовах переходу до ринку // Науковий вісник - 2012р. - №15.
4. Кириченко В.В. Виробництво соняшнику в Україні: стан і перспективи розвитку // Вісник ЦНЗ АПВ Харківської області. – 2012. №7. – С. 281-286.
5. Маслак О. Сучасні тенденції ринку соняшника // Техніка і технології АПК. – 2011. №5 (8). – С. 35-38.

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР В УКРАЇНІ

ДЕМЧУК О. П.

*Харківський національний технічний університет
сільського господарства ім. Петра Василенка*

**Науковий керівник – асистент
Півень А. В.**

Забезпечення конкурентоздатності виробництва аграрної продукції в умовах ринку потребує опрацювання і прийняття аргументованих рішень відносно всіх виробничих процесів, пов'язаних з виробничо-комерційною діяльністю підприємств.

Цей напрямок є актуальним на сьогоднішній день тому, що зернове господарство займає базове місце у сільськогосподарському виробництві країни та гарантує продовольчу безпеку; зерно – сировина для хлібобулочної, кондитерської та круп'яної промисловості використовується у спиртовій, пивоваренній і медичній галузях; від ефективності ведення зернового господарства залежить розвиток тваринництва. Разом з тим, у масштабі економічного розвитку країни та економічного потенціалу, зернове господарство відіграє роль одного з головних джерел

поліпшення ресурсного та розвитку експортного потенціалів.

У розвитку багатьох галузей економіки нашої держави, і насамперед сільського господарства, дуже важливу роль відіграє збільшення обсягів виробництва зерна. Це пояснюється винятковим його значенням та різнобічним використанням.

Зерно та продукти його переробки є основою харчування людей, воно є незамінним кормом при виробництві продукції тваринництва, а також основою сировиною для переробної промисловості. Зерно є важливим експортним продуктом і має забезпечувати значні надходження валютних коштів державі. Адже в процесі зберігання зерно майже не втрачає своєї якості а, отже, придатне для створення державних резервів продуктів харчування та кормів.

Обсяги виробленого зерна в країні визначають рівень розвитку сільського господарства. Але у свою чергу на обсяги виробництва зерна впливають такі важливі фактори як розмір посівних площ, їх структура і урожайність.

Однак, в останні роки спостерігається тенденція скорочення виробництва зерна. У загальному обсязі спаду валового збору зерна частка впливу зниження урожайності. В результаті значно погіршились властивості зерна.

За даними Міністерства аграрної політики та продовольства України, станом на початок вересня 2014 р. в Україні було зібрано 36,6 млн. т зернових при середній врожайності близько 37 ц/га. З 14,9 млн. га запланованих до збирання площ зернових та зернобобових культур було обмолочено 10,0 млн. га (67%).

Найвищою урожайності зернових досягнуто у Хмельницькій області – 50,9 ц/га. До першої четвірки областей з високою врожайністю також входять Черкаська область (48,2 ц/га), Вінницька (47,6 ц/га) та Київська (44,9 ц/га). Найбільший валовий збір зерна отримали у господарствах Одеської – 3,2 млн. т, Харківської – 2,9 млн. т та Дніпропетровської областей – 2,5 млн. т. Темпи експорту зернових у 2014 р. також перевищують тогорічні фактичні обсяги експорту. Станом на початок вересня обсяг експорту становив майже 6 млн. т (у 2013 р. обсяг експорту у 5,7 млн. т було досягнуто тільки наприкінці вересня). Поточний експорт має наступну структуру: пшениця – 3,37 млн. т (або 56%), ячмінь – 2,15 млн. т (36%), кукурудза – 387 тис. т, інші зернові – 81 тис. т [4].

За даними групи компаній «Зерно UA», у 2013/2014 маркетинговому році, який завершився 1 липня 2014 р., Україна експортувала 32,3 млн. т зерна. З таким показником наша країна увійшла в трійку найбільших світових експортерів зерна -

попереду тільки США (72,3 млн. т.) та ЄС (38,5 млн. т.). За останнє десятиліття експорт зерна з України виріс на 77%. Україні вдалося обійти такі визнані «житниці світу», як Канада (28 млн. т на рік), Аргентина (21,9 млн. т) та Бразилія (20,1 млн. т). За інформацією Української аграрної конфедерації, найбільше зерна за кордон у 2013/2014 рр. поставила компанія «Нібулон» – понад 4,5 млн. т, що становить 14% від загального експорту зернових з України. Серед найбільших експортерів – транснаціональні компанії ADM і «Луї Дрейфус Україна», які відвантажили 4,1 млн. т і 3,5 млн. т відповідно, Glencore – 2,6 млн. т і «Бунге Україна» – 2,5 млн. т. Державна продовольчо-зернова корпорація України посіла п'яте місце - 2,9 млн. т.

Шляхи підвищення ефективності виробництва зерна зернових, які забезпечують дальше збільшення обсягів виробництва продукції і зменшення витрат на її одиницю, передбачають комплекс таких основних заходів:

- поліпшення використання землі, підвищення її родючості;
- впровадження комплексної механізації і автоматизації виробництва;
- поглиблення спеціалізації і концентрації виробництва на основі міжгосподарської кооперації і агропромислової інтеграції;
- раціональне використання виробничих фондів і трудових ресурсів;
- впровадження інтенсивних і ресурсозберігаючих технологій та індустріальних методів виробництва;
- підвищення якості і збереження виробленої продукції; широке використання прогресивних форм організації виробництва і оплати праці.

Література:

1. Економіка виробництва зерна (з основами організації і технології виробництва): монографія / В.І. Бойко, Є.М. Лебідь, В.С. Рибка [та ін.]; за ред. В.І. Бойка. – К.: ННЦ ІАЕ, 2008. – 400 с.
2. Аграрна освіта, 2001. – Зінченко О.І. Рослинництво: Підручник / О.І. Зінченко, В.Н. Салатенко, М.А. Білоножко – К.: 591 с.
3. Зерно.org.ua [Електрон. ресурс]. – 2014. – 11.09. – Режим доступу: <http://www.zerno.org.ua/>
4. Зерно.org.ua [Електрон. ресурс]. – 2014. – 11.09. – Режим доступу: <http://www.zerno.org.ua/>
5. Forbes Україна [Електрон. ресурс]. – 2014. – 28.07. – Режим доступу: <http://forbes.ua/news/1375800>

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ВИРОБНИЦТВА СОНЯШНИКУ

ДІДИК К. В.

Харківський національний технічний університет сільського господарства імені Петра Василенка

Науковий керівник – ст. викладач

Островерх О. В.

Протягом останнього десятиріччя спостерігається стала тенденція розширення посівних площ олійних культур на аграрних підприємствах, що зумовлено вигідністю їх вирощування порівняно з іншими сільськогосподарськими культурами. Стратегічне значення вирощування, переробки, збуту продуктів олійного виробництва в Україні підтверджує перспективність його розвитку. Основною сировиною виробництва олії в Україні є насіння соняшнику.

Зниження врожайності соняшнику за останні роки стало наслідком падіння загальної культури землеробства, недостатнього внесення мінеральних добрив, гербіцидів, десикантів, пестицидів, несвоєчасного проведення технологічних операцій при використанні недосконалої техніки, необґрунтованого зростання посівних площ соняшнику та перенасичення сівозмін цією культурою.

До основних негативних чинників урожайності соняшника в Україні можна віднести: погану агротехніку, кліматичні умови останніх років, недолік коштів і виходячи з цього недолік техніки, добрив, насінневого матеріалу. Звісно ці чинники пов'язані один з одним.

Дуже часті посадки соняшника, попередники які не відповідають агротехнічним нормам, зменшують врожайність культури, також впливають на збільшення шкідників та захворювань культури. На соняшнику можна знайти чотири види квіткових паразитів, п'ятдесят видів грибів та два види вірусів. Але найбільшу шкоду спричиняють біла та сіра гнилі, зарази́ха, фомоз та фомопсис. Зараження соняшника цими шкідниками сильно зменшує врожайність культури (в залежності від ступеня ураження можливе зменшення урожайності на 50% і більше).

Для підвищення врожайності соняшнику в країні доцільно розміщувати посіви в сприятливих зонах його вирощування (центральні області Лісостепу та північного Степу, північні райони південного Степу, південний регіон Криму).

В областях Степу слід висівати високоврожайні гібриди соняшнику: Красень, Лан-26, Опера (С-278); у Степу і Лісостепу – Днепр,